

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus LV. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

Cultus; dum cap. 13. testatur Esdras: *Vidi in Juda calcantes torcularia in Sabbatho, portantes acervos, & onerantes super asinos vinum & uvas & ficus & omne onus, & inferentes in Jerusalem, & objurgavi optimates Juda, & dixi eis: quæ est hæc res mala, quam vos facitis, & profanatis diem Festum? ò utinam tales querelas solus Esdra effudisset contra Judæos! utinam non Christus Ipse pares nostris temporibus cogereffundere contra Christianos? dum Festis diebus videt sæpius locò precum pretia tractari, sub fictò necessitatis titulò vehi merces, celebrari nundinas, institui contractus &c. Quid ergo modernus Festorum profanator mundus aliud audiat, quàm quod audiit Populus Hebræorum v. 18. citati cap. dicente Esdrâ, *Et adduxit Deus noster super nos omne malum, hoc est super civitatem istam. Hoc comprobant diuturna bella, quæis Regiones spoliata, civitates diruta, domus succensa, in captivitatem abducti sunt incolæ. Singulis quasi horis inculcatur nobis: Memento, ut diem Sabbathi sanctifices. Sed ob actus contrarios videmur. Quasi omnem hujus Præcepti memoriam exuisse. Non miremur ergo, si Deus quoque non recordetur lacrymarum & precum nostrarum, quibus petimus: Da pacem Domine in diebus nostris,**

FASCICULUS LV.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 1. & 2. libri Tobie, in quibus describitur Pietas Senioris Tobie erga Deum & homines, Salmanasar Regis erga eum Clementia. Somnus Tobie & excacatio. Servata erga omnes exacta Justitia &c.

N.364. *Considera I.* **T**Obiam inter impiissimos versantem Barbaros, summæ Pietatis officia nullatenus deseruisse, consolandò mæstos, alendò esurientes, vestiendò nudos, sepeliendò mortuos & occisos, ut refert primum hujus libelli caput. Sin autem quæras: unde venerit tam constans, & nunquam interrupta viri

viri Pietas? respondebit sacer Textus v. 8. citati cap. *Hec, & his similia secundum legem Dei puerulus observabat.* Sicut ex lacte, quod infantibus ministrant ubera nutricis, corpulentia hominis componitur, dum ejus substantia in medullas, venas, arterias & cætera corporis membra distribuitur: ita Pietas, quæ primâ ætate per frequens exercitium quasi imbibitur, adultos quoque annos & canos ipsos sequi solet; hinc ait Clemens Alexand. lib. 1. Pædagog. cap. 9. *Est in nobis atatis uber ipsa juvenus.* S. Matthæus c. 2. de infantia Salvatoris differens, non absque Mystero ait: *Nazareus vocabitur,* quod idem dicit ac *floridus*: ut enim ex floribus arboris alicujus sæcunditas fructuum cognoscitur, quos aliquando protrudet, sic quoque ex primorum annorum pietate virtutes maturæ ætatis colliguntur. Utque vineæ florentes dare solent odorem, arcendis serpentibus & viperis aptissimum; ita juvenus hominis, piis actibus florens, exhalat odorem, qui vitia ab homine ad seram usque senectutem arcere solet. Jam semel allegatus Evangelista c. 19. Memorat: venisse ad Christum adolescentem, æternæ salutis cupidum; & hinc interrogasse Salvatorem: quid faciendô suum assequeretur intentum? cui illicò reposuerit requisitus Magister; *Serva mandata &c.* at illum replicasse: *Omnia hæc custodivi à juventute mea, quid adhuc mihi deest?* dictabat novam lectionem divinus Magister quærenti discipulo, inquiring: *Si vis perfectus esse, vade, vende, quæ habes &c.* Subdit autem Evangelista: *cùm audiisset adolescens verbum, abiit tristis.* Author Operis imperfecti adolescentem hunc mendacii arguit, negans: ipsum à prima ætate divinis ad amissim obtemperasse mandatis: hõc enim factô non potuisset tantâ affici tristitiâ, quali affectum fuisse testantur S. Paginæ auditis Christi verbis: *Vade, vende omnia &c.* Christiane Lector, quæ causa est torporis illius, quem in adulta ætate experiris in te ad omnia pietatis opera, nisi malè transacta adolescentia? nam indubitatum est illud Scripturæ Proverbium: *Adolescens juxta viam suam ambulans etiam cùm senuerit non recedat ab ea.* Dole ergo de culpa tua, & illum, qui per gratiam suam solus renovare potest ut aquilæ juventutem tuam, in instanti ora, quatenus dignetur: te per aquas pœnitentiæ renatum cooperante Spiritu Sanctô instar Tobie solidâ pietate imbuere, in qua habituatus transigas residuum vitæ tuæ tempus.

Considera 2. Per Tobiam de quo cap. 2. memorat S. Scriptura: N. 365. quod dormienti super oculos ceciderint calida hirundinum stercora,

P p p 2

&

& exinde contraxerit cæcitatem, in sensu morali posse intelligi homines illos, qui in Mundo possident magnam Bonorum temporalium copiam, quæ ab Apostolo 3. Philipp. 2. *stercoris* nomine intitulata, tantam quandoque mentis inducit cæcitatem, ut lumen Cæli, æternam videlicet Beatitudinem, rarò aut nunquam ampliùs aspiciant, suis cogitationibus terræ penitus infixi. De augendis ergo rebus terrenis solùm solliciti obliviscuntur operum Misericordiæ, quæ exercebant cum Tobia, quamdiu præactum *stercus* nondum eis ademerat mentis visum: obliviscuntur pariter operum Justitiæ, in quibus imitabantur Tobiam, timentem: ne quidquam inter Bona sua furtivum haberet; & hinc v. 21. capitis cit. dicentem: *Reddite eum Dominis suis, quia non licet nobis aut edere aliquid ex furto, aut contingere.* Verùm (ut dixi) infelici hõc stercore prorsus excæcati, sese erga pauperes durissimos, erga concives injustos demonstrant. Quæres nunc: quid antidoti locò cæcitati huic opponendum? repono: efficacius non reperiri remedium felle illò, per quod Paschalis teste in lament. Jerem. lib. 3. *Amaritudo Passionis Tribulationisque* designatur. Nam effatum S. Gregorii est: *Oculos, quos culpa claudit, pœna aperit.* Probavere hoc exemplò suò Istraëlita, de quibus regius cantat Vates: *Cum occideret eos, quærebant eum, revertebantur, & diluculò veniebant ad eum.* Expertus id ipsum pariter exclamat Jeremias c. 31. *Castigasti me Domine, & eruditus sum, quasi juvenculus indomitus.* Quare ò Christiane Lector! si varii tibi obvenierint casus, quibus Bona fortunæ sensim dilabantur, cogita: Deum Oculistam agere, qui animam tuam, perituris terræ Bonis excæcatam, talî medicamine sanet & reddat aptam spectandis Cæli Bonis, quibus æternum fruaris, visurus Deum facie ad faciem. *Anima Justii,* ait S. Bernardus tom. 1. serm. 16. a. 2. c. 2. *Per adversa illuminatur ad cognitionem mundi, ex forti namque nubium concessione coruscatio in aère generatur: unde etiam in noctis tenebris circumstantia pericula subitò demonstrantur. Sic ex tribulationum quassatione Mundus iste plenus periculis & laqueis & malignitate potest cerni.*

Doctri-

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 3. & 4. lib. Tobia, in quibus describitur Sara afflictio & Oratio. Admonitio Senioris Tobia data Juniori &c.

Considera I. **S**aram inter alias Virtutes, quas vitæ suæ tempore præ- N.366.
cipuè solatii causâ in oratione sua retulisse cap. 3. Quòd nunquam se cum ludentibus miscuerit; etsi enim ludere ex objecto actus sit indifferens, rarò tamen contingit, cum absque delicto exerceri; & hinc tam sacrís, quàm profanis legibùs certi quidam lusus prohibentur. Ipsa adhæc experientia comprobatur: nasci ex lusibus inimicitias, odia, rixas, duella, quæ etiam pacem publicam, & non tantum privatam quandoque perturbant. S. Antoninus de homine lusibus inordinatè addicto asserit: *Maledicit se & alios, nulla pax & quies potest esse in domo ejus.* Annò 1609. in Anglia filius Baronis Warthonis Joannem Stuardum Angliæ Regis cognatum in lusu mendacii arguit, ideoque à Stuardo colaphum accepit. Tam propè Londinum se ad duellum provocârunt, in quo ambo mutuís vulneribùs confecti, jussu Regis eodem in tumulto sepulti sunt. Eman. de Mettern. lib. 29. Hist. Belg. Taceo juramenta & blasphemias, quibus Deo sæpè maledicunt lusores. Unicum pro me loquatur exemplum, quod M. Fritschius in Meteoris scribit de duobus Aleatoribus, qui Budæ in Pannonia convenerant, ut alter in Dei, alter in Diaboli nomine luderent. Prior cum pecuniam unâ cum vestibus perdidisset omnem, noctu domum rediens per cœmeterium inter blasphemias saxum arripuit, quod adeò fortiter crucifixo illisit, ut ex capite læso copiosus diffunderet sanguis. Eò factò vicinus quidam lanio podagricus ter in somno monetur; surgeret, hominem proximè obvium confossurus. Paret ille, & surgens sanatum se deprehendit. Cultrò igitur lanariò armatus foras prodit, & Aleatorem sibi obviam factum configit. Nil dein cunctatus, rem gestam Magistratui indicat, quò adveniente Dæmones cadaver Aleatoris in præsentia astantium in sublime abreptum, oculis subducunt. Hem! Christiane Lector, qualem cum lusoribus ludum ludat Dæmon. Quare felicem te dixeris, si cum Sara gloriari poteris; *Nunquam cum ludentibus miscui me.* Quam lato animò
ulti-

ultimum cum morte ludum exspectabis. Fateris nunc cum Tobia v. 2. citati cap. *Iustum esse Dominum, & omnia Judicia ejus justa*, & ideo strictissimam te rationem ei redditurum ratione temporis malè impensi: ut taceam præacta, quæ ludendò commisisti peccata, & quorum intuitu meritò times rigidum Judicem. Age ergo, dum bonâ adhuc fruieris valetudine: ita lude, ut Diabolo ansam non præbeas, in extremis tibi illudendi. Utere lusu velut generosò vinò, quod mensuratè haustum confortat, roborat stomachum, animumque exhilarat; absque moderamine verò sumptum caput turbat. sanitati officit, usum quoque rationis impedit, & obscurat: Utere lusu, qui magis exercitium corporis, quàm solarum manuum requirit, & magis arte, quàm fortunâ regitur.

N. 367. *Considera 2.* Tobiam seniolem corporalî cæcitate affectum, voluisse filium suum cæcitate moralî affici, quæ *caca obedientia* ab Ascetis vocatur, ratus: illum nunquam fore magis in anima sua illuminandum, quàm si cæcò modò divinis præceptis esset obediens. Imperat ergo v. 6. capite 4. *Cave: ne aliquando peccato consentias, & prætermittas præcepta Dei nostri.* q. d. nunquam aperi oculos mentis tuæ, ut excogites prætextum aliquem, vî cujus te excusatum putes ab executione alicujus Præcepti. Propheta regius cæcam, mandatis omnibus à Deo acceptis testaturus obedientiam Psal. 72. exclamat: *Ut jumentum factus sum apud te.* Sed cur non asserit, se factum mancipium Dei? huic dubio ut satisfiat, observare oportet: hanc inter jumentum & mancipium dari differentiam, quòd mancipium advertens onus sibi impostum superare vires suas, vel se honestè excuset, vel saltem oneris ferendi experientiam tentet priùs, antequam humeros plenè submittat: jumentum verò absque ullo discursu, aut examine præmissò obtemperet imperiis sui Domini. Abbas Nestero in ipso Religionis ingressu dicere auditus est: *Ego & asinus unum sumus, quidquid ei imponitur, hoc portat sine mora.* Tres Magi puerum in Bethlehem natum venerati, ut barbaras Herodis manus effugerent, jubentur: aliâ via reverti in Regionem suam. Et ecce! parent ocùs, etsi viderentur habere causam, isthoc imperium discutiendi, dicendò: nunquid Deus, quem in stabulo adoravimus Omnipotentem, non æque poterit Nos in antiquo itinere, jam satis probato, securos domum reducere? quid ergo novas & millenis periculis aberrandi obnoxias quærere jubemur semitas? Pater viventium Abraham jussus, vitam proprio adimere filio

in

in victimam offerendô, poterat Præceptum isthoc vocare in dubium: an divinis illud sit conforme promissis, sibi olim de multiplicando semine factis? sed teste S. Chrysof. Homil. 47. in Genes. *Horum nihil cogitabat Justus ille, sed sicut gratus famulus omiffa omni ratione humanâ, unam tantum rem curabat, ut imperata opere impleveret.* Poterant servi illi, in Nuptiis Evangelicis Hydrias aquâ implere jussi, ocius replicare: ad defectum vini supplendum non aquâ, sed vinô opus esse: sed nec ullum verbum reponere auditi, impleverunt eas usque ad summum. Quàm multos econtra inter Christianos reperire est subditos, qui si audierint aliquid sibi imperari novum, cujus rationem non satîs perspetam habent, imitantur Apostolos Matth. 14. dicentes: *quia Phantasma est.* Mussitant ergò, carpunt imperia; cum tamen probè sciant: Deum ipsum per Prælatos imperare. Examina: an non & tu quoque ex talium subditorum sis numero? & nî velis æternam animæ ruinam cum rebellibus Angelis intueri, claude nunc mentis oculos auditis Dei & Superiorum tuorum mandatîs. Habebis haud dubiè multa Bona, in perpetuum cum Tobia viro obedienti possidenda, si cum eo *timueris Deum.* & eos, qui locô Dei tibi præfident, taliq; timore adactus cæcam eorum imperiis obedientiam impenderis.

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 5. & 6. lib. Tobia, in quibus describitur Tobia Senioris gaudium ab Angelo nuntiatum recusantis desolatio. Junioris Tobia itinerantis timor, conceptus à viso pisce, sed animati à Raphaelè ad apprehendendum eum, & exenterandum &c.

Considera I. **S**I Tobias Senior vir apprimè pius, & plenè resignatus N. 368. in Dei beneplacitum, tam ægrè tulerit corporalem cæcitatem, ut ab Angelo Raphaelè sibi denuntiatum penitus recusarit gaudium, inquit cap. 5. *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen Cæli non video? ô quàm ægrè latu-ri sint homines cæcitatem illam, quæ non tantum corporales eorum oculos, sed & animam ipsam totâ æternitate afficiet, & vî cujus tartarcis involuti tenebris, nec minimum divini solis radium, quô sancti perfruuntur in Cælo, erunt unquam visuri.* Non sine Mysterio Christus Dominus post hæc verba Evangelii: *Projicite eum in tenebras exteriores, immediatè sub-* jungit:

jungit: *ibi erit fletus & stridor dentium*. Ut sic amarissimas lacrymas, & inexplicabiles animæ mœrores exprimeret, quos in damnatis infernales generant caligines. Si teste Joanne Apocalypseos cap. 9. per unicum Tartarei abyssi aperturam, brevissimò tantum temporis spatiò durantem, tanta in copia obscurissimus exiit fumus, qui ad obtenebrandum universum aërem, & obscurandum integrum solem suffecerit: ò quàm spissæ tenebræ replebunt Infernum, in quo fumus iste quaquaversum dispersus, totà durabit æternitate, novis semper incrementis auctus? & quas inde pœnas sentient, talibus tenebris circumspectæ, & obvoluptæ animæ? si materialis sol, extremis mundi temporibus obscurandus, miseros mortales eâ cruciabit plagâ, ut juxta effectum Christi præ nimio timore *arescent*: quàm plagam experientur illi, quibus non materialis tantum, sed & spiritualis ille sol, qui teste Joanne illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, occidit, totà æternitate non ultra eis oriturus? ò Christiane Lector! ne tu à via veritatis aberrans, in tantas aliquando tenebras incidas, Angelum tibi in custodiam datum, instar junioris Tobia semper sequere, ejus monitis & inspirationibus promptum gerendò morem. Utque emensâ hujus vitæ viâ jucundò oculò aspicias Cœli solem, & fruaris cœlitum deliciis & divitiis, sufficiat tibi cum inope Tobia *Paupertas tua*: ne auri argentiq̃ue fallacissimò fulgore deceptus, & excæcatus, cogaris inter tenebras exteriores, æternam corporis & animæ tuæ cæcitatem cum miserimo Epulone Evangelico deplorare.

N. 369. *Considera 2.* Christianos, iter Perfectionis Duce Deò & Angelò Custode ingressuros, ut vix cœperint, pedes bonorum affectuum lavare in fluvio austerioris vitæ, illicò experiri gravissimas carnis Dæmonisq̃ue tentationes, quæ instar voracissimi piscis contra eos assurgunt, ut ad sæculi vanitates, & perituras delicias eos pertrahant. Inde exterriti sæpè cum Tobia juniore c. 6. v. 4. exclamant: *Domine! intravit me*. Verùm adest talibus divina Inspiratio, voce Archangeli Raphaëlis utens, dicendò: *apprehende branchiam ejus, & trahere eum ad te &c. exentera hunc piscem &c.* Considerans intestina ejus, invenies in eis fel, quod mundus & caro suis in deliciis & voluptatibus reconditum habet, & hoc ipsum ritè perspectum medicinæ locò tibi serviet, ad unguendos mentis tuæ oculos, in quibus est *Albugo* vanitatis, & sanabuntur v. 9. citati cap. Eris ergò per contemplationem intuiturus æternas cœli delicias, & in uxorem venustissimam obtenturus *Saram*, unio-

nem

nem videlicet cum Deo. Quis talia perpendens non exclamet cum nostro Gersen. lib. 3. cap. 10. §. 5. de imitat. Christi: *ò amplectendum, & semper optandum servitium. quò summum promeretur bonum, & gaudium acquiratur sine fine mansurum!* Quid ergo Christiane Lector diu moraris, tam beatum ingredi iter? quid vanò timore sacræ disciplinæ rigorem horridi intar piscis fugis? quid varii tentationum impetus te ita examinant? his omnibus si strenuè obviaveris, facili conatu per divinam gratiam ea mactabis. Cogita: quot pueri & puellæ complexionis tenerrimæ repertæ sint, qui omnes gloriosissimè de isthoc pisce triumphârunt. At repones forsan: eò res tuas jam devenisse, ut monitis Apostoli obtemperaturus, non valeas quærere solutionem, uxori alligatus. Ergo hoc saltem age, quod idem Apostolus 1. Corinth. 7. monet agendum, asserens: *reliquum est, ut qui habent uxores, tanquam non habentes sint &c.* Imiteris Tobiam, cohabitandò uxori tuæ amore filiorum magis, quàm libidine ductus v. 22. citati cap. *Qui enim conjugium teste S. Scriptura ibidem IV. 17. suscipiunt, vel eò utuntur, ut suæ libidini ita vacent sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem Daemonium super eos.*

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 7. 8. & 9. lib. Tobie, in quibus describitur quomodo Tobias junior à Raguele agnitus, honorificè exceptus, & Sara copulatus sit. Raguel verò Tobie viventi sodi jusserit sepulchrum, ratus: eum ab Assmodeo instar priorum maritorum fore necandum &c.

Considera 1. **Q**UAM clara paternæ Pietatis Imago soleant esse filii, N. 370. benè educati: Raguel enim, qui Senioresem Tobiam testibûs Chronitûs quadraginta quatuor annis nunquam fuerat intuitus, maximò itineris spatiò ab eo sejunctus, juniore Tobia vix conspectò exclamat cap. 7. v. 2. *Quam similis est juvenis iste consobrino meo, puta Tobie Seniori.* Verissimè igitur ait Eccles. c. 11. *In filiis suis cognoscitur vir, non spectandò tantum corporalem, sed vel maximè moralem figuram, dicente S. Ambrosiò in Glossa: Unusquisque in filiis suis æstimatur: si filios suos benè instruxit, & disciplinis erudit.* Christus Dominus incredulæ Synagogæ demonstraturus, verum se esse filium æterni Patris, hâc utitur Phrasî apud Joannem c. 8. dicens: *Antequam Abraham*

ham fieret, Ego sum. Noverat Ille, Judæis ex lege divina constare: æternum Patrem suum Nomen Moyſi olim manifestantem, usum esse hīs verbis Exodi 3. *Ego sum, qui sum.* Ut ergo tanti Parentis non degeneret Filius ab eis haberetur, parem loquendi modum tenuit cum Illo. Callidus serpens, qui nostros Protoparentes tentandō vicit, & à Patre Deo tam turpiter degenerare fecit, Ipsum quoque Christum naturalem Dei Filium in deserto tentaturus, non dixit: *Fac, ut lapides isti panes fiant.* Sed *dic, ut fiant.* Sciebat enim: Deum Patrem unicō verbo *Fiat* creasse universa; & hinc de divina Filiatione certum habiturus indicium, talī stylō usus est. Quid Joannem Baptistam magis prodidit esse filium humillimæ Elisabethæ, quàm humilitas illa, quā instigante se indignum profitebatur solvendis corrigiis calcamentorum Christi? nonne verbis & moribūs expressit matrem illam humilem Lucæ 1. dicentem: *unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me.* Judæi olim filios Abrahæ se esse professi, quantocius audiēre Christum, id penitus negantem, additā hujus rei causā Joannis 8. *si filii Abrahæ estis, opera Abrahæ facite.* Meliori ergo jure filios Diaboli, quàm Abrahæ nominandos esse judicaverat Christus, utpote qui Diabolum potius, quàm Abrahamum suis exprimerent moribūs. Christiane Lector, nonne te Filium Christi profiteris ipsō nomine, quod circumfers? sed audi S. Augustinum de vero Christi filio discurrentem, & vide; an talis filii Nomen non tibi magis affingas, quàm illud jure feras. *Ille est verus Christianus, ait S. Doctor, qui omnibus misericordiam facit, qui nullā movetur injuriā, qui alienum dolore tanquam proprium sentit, cujus mensam nullus pauper ignorat, qui coram omnibus hominibus habetur inglorius, ut coram Deo & Angelis gloriatur. Terrena contemnit, ut possit habere cœlestia, qui opprimi pauperem se presente non patitur, qui miseris subvenit, qui ad sletum sletibus provocatur.*

N.371. *Considera 2.* Quàm proni sint homines ad temeraria judicia: ut etiam viri, magnā aliās pietate præditi, talibus reperiantur addicti; Raguel enim eā ipsā nocte, quàm Tobias junior transegerat cum Sara, sepulchrum ei parari jusserat cap. 8. Quasi certus foret: hunc novum filix suæ maritum pari fatō cæteris septem viris associandum esse. Sicut phantasia in Cœlo leonem, scorpionem variaque affingit monstra & bestias, quæ tamen lucidissimæ sunt constellationes: ita sæpè evenit, pessima ferri judicia de hominibus etiam optimis. Hinc obtulerat Christus Judæis Lucæ 7. *Venit Joannes Baptista neque manducans panem*

panem, neque bibens vinum, & dicitis: Daemonium habet. Venit Filius hominis manducans, & bibens, & dicitis: ecce homo devorator, & bibens vinum, amicus publicanorum & peccatorum. Christiane Lector tua examines judicicia: an non illa Pharisais multum conformia? si vides humilem, vocas illum abjectum: si cernis erectâ cervice incedentem, arguis illum superbiâ: si intueris abstemium, avaritiâ illum accusas: si lautè prandentem aspicias, edacem dicis. Si deprehendis silentio deditum, mutum bovem appellas. Si audis linguâ promptum, garrulum & blateronem judicas. Sic aliorum actiones non tantùm indifferentes, sed & sanctas pravò judiciò detorques. ò quàm verè cum Abbate Machete fateri cogeris: multa fuisse, quæ de aliis judicata, & in malam partem tracta, patraueris ipse, instar pueruli lapsus in foveam, quam ille incautò pede volantem aviculam insecutus, non declinavit. *Temerarium judicium plerumque nihil nocet ei, de quo judicatur sinistra: ei autem nocet, qui temerè judicat. Ipsa temeritas necesse est, ut noceat.* S. August. lib. de Serm. Dom. in Monte. Hoc damnum optimè perspectum habens S. Joan. Eleemosinarius: cùm audiret aliquos, de raptu monialis ab adolescente commisso murmurantes, eos compescuit dicens: nolite filii, nolite sic arguere; nam ostendam vobis, quia duo peccata facitis, unum, quia transgredimini mandatum, imperans: *nolite judicare &c.* Alterum, quia nescitis, si usque hodiè peccent, & non pœniteant: multotiès enim peccatum fornicationis vidimus, pœnitentiam autem ejus, quam fecit occultè, non aspeximus. Ergò Christiane ocus cum Raguele iterum repleas fossam, quam temerè judicans proximo foderas, & dic cum illo v. 18. citati cap. *Non contigit, quemadmodum putabamus. Quò factò dices aliquando in judicio finali v. eòdem: exclusisti à nobis inimicum persequentem nos*

Q 9 9

FASCI-